

Fólkavald vernd móti umhvørvisvernd

— Náttúruríkidømini standa ovast á samstarvsavtalanum millum Føroyar, Grønland og Ísland.

Foto: Kalmur

Politiska mótstøðan móti umhvørvisfólkum verður nú styrkt.

I summar boðaðu býráðformennirnir í Havn og Nuuk frá, at teir heilt og fult stuðla føroyska landsstýrinum og tí grønlandska móti útlendskum umhvørvisverndarfelagskapum og -bólkum.

Og tann 24. september avgjördu fólkavald úr Føroyum, Grønlandi og Íslandi, at tað er neyðugt við einum virknum samstarvi um upplýsing móti umhvørvisfólki, sum royna at forða fyri, at týðandi náttúruríkidømi i Norðurlatlantshavi verða brúkt.

Hetta hendi á fundi i tí nýstovnaða tingmannaráðnum hjá teimum trimum londunum. Fundurin var i Nuuk og á honum voru 17 tingfólk, harav seks føroyskir lögtingsmenn.

I samtyktini stendur eisini, at atgerðirnar hjá umhvørvisbólkum hava longu gjørt stóran skaða i Grønlandi. Nú hava hesir bólkir vent sær móti Føroyum og Íslandi. Ráðið heldur tað vera avgjört neyðugt, at londini try fáa i lag eitt munagott samstarv um at upplýsa um víðurskiptini og mót- arbeiða teimum skaðum, vírksemið hjá umhvørvisfólkunum elvir til.

Ovast á skránni

Náttúruríkidømini standa

ovast á skránni hjá nýggja tingmannaráðnum, segði Erlendur Patursson, annar næstformaður i formansskapinum, á tíðindafundi i Tinganesi mánadagin.

— Vit eru samd um, at vit hava felags áhuga i at varðveita og nýta skynsamliga øll náttúruríkidømi, londini hava.

Hesi ríkidømi hava avgerandi týdning fyri búskapin, mentanina og framtíðar menningina i londunum, segði Erlendur.

Á tíðindafundinum vóru útlýggjað avtalan um «Vestnordens Parlamentariske Samarbejdsråd», ein yvirlysing frá fundinum i Nuuk og seks uppskot frá ráðnum.

Erlendur Patursson varð spurður, um hetta for at bliva Norðurlandaráðið við tess seintvirkandi bureaukratíi umaftur.

Tað vónar hann ikki. Men hann endurtók kortini skotið, hann gav Norðurlandaráðnum á fundinum i Nuuk. Har segði hann, at hann «uden at være uartig» vónaði, at hetta nýggja ráðið for at vera «en tand mere dynamisk» og «en tand mindre bureaukratisk» enn Norðurlandaráðið.

Annars legði Erlendur dent á, at tingmannaráðið er ikki ein kapping við Norðurlanda ráðið, men eitt uppskoyti.

Ongan avgerðarrætt

Tingmannaráðið hefur ongan avgerðarrætt, men einans rætt til at senda Løgtinginum, Althinginum og Landstinginum tilmæli.

Bara fólk, sum hava sæti i tinginum, kunnu veljast i ráðið. Føroysku umboðini eru umframt Erlendur Tummas Arabo, Tordur Niclasen, Jógvan Sundstein, Agnar Nielsen og Ásbjørn Joensen.

Jens Lybert, Grønland, er fyrsti formaðurin i ráðnum. Fyrsti næstformaður er Páll Pétursson úr Íslandi og annar Erlendur Patursson.

Avtalan, sum varð samtykt i Nuuk, skal nú góðkennast i teimum trimum tingunum, áðrenn hon fær gildi. Avtalan er gjord eftir uppskoti hjá Johan

Á tíðindafundi i Tinganesi mánadain varð greitt frá tí, sum kom burtúrur fundinum i Nuuk 23. og 24. september.

Erlendur Patursson væntar fyrstu úrslitini av arbeiðinum hjá tingmannaráðnum longu i 1986

Djurhuus, skrivstovustjóri i Tinganesi.

Ætlanin er at hava samstarv á øllum økjum. Erlendur Patursson leggur dent á, at ikki bara politikarar sleppa at vera við. Tað er neyðugt at fara heilt niður til grasrøtur, fæa alt fólk við. Ti annars verður hetta samstarvið meira formalistiskt enn reelt, heldur hann. Tað er av stórum týdningi, at fólk koma at kenna hvønn annan.

hd

Umframt at standa saman móti umhvørvisverndarfólkum eru tinglimirnir i teimum trimum londunum samdir um at mæla íslensku ríkisstjórnini, føroyska landsstýrinum og grønlandska landsstýrinum til at gera nakað við hesi mál:

- ☐ Tíðindaflutningur og upplýsingartænasta millum annað við sjónvarpsendingum um mentan, náttúru og vinnulív.
- ☐ Felags støðu til ríkidømini i havinum og, hvussu hesi skula brúkast. Semja skal fáast um laks og lodnu.
- ☐ Arbeiðsbólkur skal setast at gera itøkilig uppskot um økt mentanarligt samband og størri samband millum føroyingar, grønlandingar og íslendingar. Uppskot skula leggjast fyrri næsta fund hjá tingmannaráðnum, sum verður i Reykjavík, væntandi i september næsta ár.
- ☐ Skifta royndir i loðdjøráldi. Grønland, sum i løtuni kann møguleikan at fara undir loðdjøráld, revur eru nevndir, vil hava royndir úr Íslandi.
- ☐ Regluligt ferðasamband millum Grønland, Føroyar og Ísland.

Ein góð hjálp hjá Vestnorden

Tummas Arabo, skrivari i Vestnorden, setir stórar vónir til tað nýggja Tingmannaráð Føroya, Íslands og Grønlands, har hann eisini er limur.

Vestnorden arbeiðir mest við beinleiðis praktískum málum, og ofta hevur teimum vantað eitt politiskt ting at fara til. Tað kann tingmannaráðið brúkast til, sigur Tummas Arabo.

Sum dømi nevnr hann, at Vestnorden leingi hevur arbeitt við spurninginum um beinleiðis flutningssamband úr Føroyum og Íslandi til Grønlands. Sum er hevur KGH einrætt til hetta flutningssambandið, og ti noyðast vorur, sum skulu til Grønlands, bæði úr Føroyum og úr Íslandi at fara til Álborg. At tingmannaráðið kann gera nakað við ein spurning sum henda, varð prógvað longu á stovn-

andi fundinum hjá tingmannaráðnum, ið samtykti at heita á lóggávutíðindini i teimum trimum londunum at virka fyrri regluligum sambandi millum londini.

Meira næstu ferð

Tummas Arabo væntar, at meira fer at koma burtur úr teimum komandi fundinum hjá tingmannaráðnum, tá tingfólkini kenna hvønn annan betur.

Á hesum fundinum varð t. d. roynt at gera eina yvirlysing um kjarnorkuvápnafritt øki, men tað eydnaðist ikki. Ikki ti nakar mótvilji var, men ti londini hvør sær ikki hava orðað nakra greiða støðu. Á næsta fundinum kann yvirlysing gerast um tað málið, sigur Tummas Arabo.

randi

Foto: Kalmur

Tummas Arabo — stórar vónir til nýja ráðið

Bíðaðu fyra ár eftir Grønlandi

Fyrsta stigið fram móti nýstovnaða tingmannaráðnum varð tikið i Føroyum, i Løgtinginum tann 27. januar 1981, tá samtykt varð at fáa i lag samstarv millum Føroyar, Grønland og Ísland.

Tann 19. mai sama ár tók Althingið somu avgerð. Síðani gingu fyra ár, meðan Grønland fekk heimastýri og slapp sær úr EEC. Tann 23. mai 1985 samtykti Landsingið at vera við i tingmannaráðnum.